

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: Ústí nad Labem Předlice – rozvoj západní části města

JMÉNO DIPLOMANTKY: Bc. Pavlína Suchá

VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE: doc. Ing. arch. Akad. arch. Jiří Klokočka

FAKULTA: Fakulta architektury Českého vysokého učení technického v Praze

OPONENT: prof. Mgr. Michal Koleček, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Pavlína Suché se zaměřuje na vysoce aktuální a společensky prospěšné téma, když praktickou část reprezentovanou komplexním urbanistickým projektem rozvoje Předlic, které tvoří západní část města Ústí nad Labem, zasazuje do širokého kontextu historických i aktuálních sociálních vztahů, jež ve svém souhrnu definují tuto část města jako lokalitu bolestně se potýkající s fenomény sociálního vyloučení a s postindustriální zátěží. Dovolím si na úvod vysoce ocenit zájem diplomantky zabývat se právě takovým tématem, neboť každý vážně míněný a seriózně zpracovaný příspěvek do diskuze o různorodých aspektech celospolečensky destruktivního fenoménu sociálního vyloučení, kterým bezesporu diplomová práce Bc. Pavlína Suché je, představuje důležitou položku do souboru větších i menších aktivit nezbytných k tomu, aby se změnil pohled politické reprezentace, orgánů státní správy i místní samosprávy, institucí i většinové společnosti na kořeny i dopady segregáčnických procesů. Je přitom zřejmé, že sociální vyloučení představuje komplexní problém, přesahující hranice jakéhokoli oboru, neboť v sobě obsahuje aspekty spojené s úrovní a otevřeností většinové společnosti v oblastech vzdělávacího systému, ekonomických programů, sociálních služeb a rovněž v základním etickém diskurzu – tedy v připravenosti akceptovat a pozitivně využít projevy jinakosti a diverzity pro rozvoj celku. Z hlediska role architektury a urbanismu v tomto provázaném procesu je přitom zřejmé, že jeden z kontextů, který je naplněn potenciálem pro vyjevování sociálních vztahů i konfliktů, představuje veřejný prostor. Jeho uspořádání a charakter, nedostatek nebo naopak bohatství funkcí, kterými disponuje a také vztahy, které si na základě nabízených možností jeho uživatelé k němu i k sobě navzájem vytvářejí, významným způsobem formují kvalitu života a v konečném důsledku také úroveň vztahů mezi jednotlivými aktéry sociálních interakcí.

Při studiu diplomové práce Bc. Pavlína Suché jsem mohl znovu a znovu oceňovat fakt, že i když je zájem autorky přirozeně koncentrován k urbanistickému dílu, prochází celým jejím textem také důraz položený na kontextualizaci osudu lokality, bez které není možné pochopit její přítomnost, a především zodpovědně načrtnout její plánovaný budoucí rozvoj. Úvodní kapitola označená jako teoretická část se tedy především snaží o poctivé načrtnutí širších historických, a především sociálních souvislostí utvářejících každodenní reality Předlic. Tato část diplomové práce sice není originálním dílem – diplomantka v její části neformuluje vlastní výzkumné či tvůrčí závěry –, avšak bez toho, aby se vyrovnala s formativními aspekty předlické reality by nemohla v dalších částech diplomového projektu fundovaně načrtnout možné koncepty vedoucí k jejímu rozvoji a pozitivní proměně. Opřena o vhodně vybranou odbornou literaturu tak autorka v této části modeluje kontext Předlic v průsečíku problematiky historického industriálního vývoje, osudu Sudet a odsunu jeho původních německých obyvatel, jednotlivých vln opětovného dosídlení, a především aktuálních projevů sociálního vyloučení, ghettoizace, rasové segregace a obchodu s chudobou – tato lokalita je

dnes obydlena především romským etnikem. Z takového nástinu situace potom autorka nezbytně a správně dochází k závěru, který směřuje k nastínění hloubky problémů ustavujících současnou identitu Předlic a v souvislosti s tím také k nutnosti formulovat skutečně komplexní politickou, společenskou, kulturní, ekonomickou, vzdělanostní a v neposledku také urbanistickou koncepci možného řešení. Diplomantka si je přitom vědoma, že urbanistický přístup nemůže sám o sobě výše zmíněnou problematiku zásadním způsobem dynamizovat, ale přesto v dalších částech své práce přináší několik návrhů, které mají nejenom potenciál přispět k celkovému povznesení Předlic, ale při méně příznivé společenské konstelaci alespoň posílit zcela konkrétní mikrolokality, což by mohlo ve střednědobé perspektivě s vnímáním pozitivitu takových dílčích impaktů rozpoutat závažnější diskuzi o budoucnosti sledovaného místa.

V následující analytické části diplomové práce se její autorka zaměřuje na podrobnou definici sledovaného prostředí – tedy Předlic, aby si prostřednictvím tohoto detailního studia osvojila jeho charakteristiky, pochopila ho, vnořila se do něj a detekovala jeho bohatství i chudobu, potenciál i ohrožení, krásu i ošklivost. I když se návrhy diplomantky v následující klíčové návrhové části diplomového projektu nakonec soustředí především na poměrně malou část Předlic – tedy několik bloků obytných domů v okolí místní základní školy, kostela sv. Josefa a bývalého obilného skladiště – v analytické části její diplomové práce jsou načrtnuty širší souvislosti tohoto daleko většího území a především limity a možnosti jeho provázanosti s okolím tvořeným jak omezujícími industriálními areály (areál SPOLCHEMIE) či rozsáhlými dopravními infrastrukturami (tzv. západní nádraží s velkým překladištěm či těleso dálnice Praha – Drážďany) nebo naopak územími disponujícími rozvojovým potenciálem – především rezidenční městská část Klíše, kde se nachází kampus Univerzity J. E. Purkyně, a zelené rekreační zóny Střížovický vrch a předně Jezero Milada. V tomto kontextu také Bc. Pavlína Suchá zcela přesně a správně odhaluje potenciál území Předlic na komunikačním koridoru mezi historickým centrem města Ústí nad Labem, univerzitním kampusem a Jezerem Milada, který by se zároveň v budoucnosti mohl stát aktivizujícím prvkem v procesu revitalizace Předlic jako živé společenské a obytné části krajské metropole.

V autorské návrhové části diplomové práce potom Bc. Pavlína Suchá definuje koncept oživení obytného jádra Předlic a zvýšení jejich průchodnosti v klíčovém koridoru na ose střed města – Jezero Milada tvořené dvěma liniemi sledujícími přirozené přírodní prostředí místních toků, respektive dnes již nepoužívanou infrastrukturu místní železnice protínající bývalé tovární areály v postindustriální části této lokality. Diplomantka se přitom soustředí na posílení veřejného prostoru a na znovu vybudování koridorů umožňujících kvalitní a komfortní celkovou prostupnost tohoto území a jeho propojení s okolím, přičemž tento aspekt by mohl sehrát důležitou roli v oslabení segregačních procesů deformujících sociální a urbanistickou strukturu Předlic. Celková koncepce obnovy Předlic tedy v projektu diplomantky kombinuje dva přístupy – makro pohled, který je především definován vysoce přínosným návrhem na vybudování pěší a cyklistické stezky sledující tok řeky Bíliny a navazujícího potoka s prodloužením na koridor revitalizující prostor bývalé železniční vlečky – a mikro intervence rozeseté na této linii sloužící jak k její samotné proveditelnosti, tak k posílení kvality života místních obyvatel i všech „poutníků“ procházejících Předlicemi po této nové „magistrále naděje“. Těchto mikro intervencí je přitom pět a rámují klíčové body průchodů nových komunikačních linií rozvíjeným územím. Jedná se o návrhy řešení podjezdu železničního náspu, který by zmíněnou stezku přivedl do obytné části Předlic, přírodní park sledující tok místního potoka, kterým by stezka procházela, řešení vnitrobloku jednoho z revitalizovaných vnitrobloků s mateřskou školkou a komunitním centrem, zásadní revitalizaci školního náměstí, která by této lokalitě navrátila charakter funkčního urbanistického celku a revizi okolí bývalého skladiště obilí vnímaného nejenom jako postindustriální dominantu území, ale také jako referenční bod k druhé linii nově budovaného komunikačního koridoru směrem k univerzitnímu kampusu a rezidenční čtvrti Klíše. Zmíněné

intervence do mikrolokality přitom lze vnímat jako cílené impulzy k dalšímu rozvoji sledovaného území – tedy jako ostrovy pozitivní energie, ze kterých by se při příhodné politické, společenské a ekonomické konstelaci mohl stát základ budoucího kontinentu naděje.

Při vědomí výše uvedeného je zřejmé, že diplomový projekt Bc. Pavlína Suché je více vizí než skutečným urbanistickým řešením. Toto konstatování ovšem není kritikou, vždyť i autorka je si složitosti zpracovávané situace plně vědoma. Co je ovšem nezbytné na její diplomové práci zásadním způsobem ocenit, je fakt, že společně s komplexním a nutně tedy v dané konstelaci do jisté míry idealistickým řešením obsahuje i zcela konkrétní a v dohledné době realizovatelné dílčí kroky. Za tyto její návrhy – mám na mysli především vznik pěšího a cyklo koridoru na ose centrum města – Jezero Milada v diplomantkou vytyčené trase nebo revitalizaci školního náměstí jako znaku nové sebevědomé identity Předlic – se ovšem musí postavit také místní politická reprezentace a samospráva. V této souvislosti je tedy třeba vyzvat diplomantku a samozřejmě také její alma mater k dalšímu nesnadnému usilování oslovit s jejími vizemi relevantní osoby a instituce a přesvědčit je, že prát se za Předlice má smysl nejenom tam ale i všude jinde.

K obhajobě potom diplomantce předkládám následující otázku:

Bylo by možné zapojit do Vámi vytyčené koncepce urbanistického rozvoje Předlic také posílení infrastruktury veřejných institucí či sídel úřadů působících na jejich území – například muzea umění, sídla krajského soudu, koncertního sálu, muzea industriální minulosti atd.? Mohla by existence takových institucí v dané lokalitě účinně narušit segregáční procesy toto území fatálně destruuující a bránící jeho přirozenému a účelnému rozvoji?

Na závěr si dovoluji konstatovat, že předložená diplomová práce Bc. Pavlína Suché **Ústí nad Labem Předlice – rozvoj západní části města** splňuje všechny nároky kladené na tento typ závěrečných kvalifikačních prací. Doporučuji tedy tuto diplomovou práci k ústní obhajobě a navrhuji ji hodnotit

Výborně

známkou _____

Ústí nad Labem

28. 1. 2021

V _____ dne _____

Čitelný podpis / signatura

